

Klimat- och näringslivsdepartementet
Energienheten:

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se.
Diarienummer: KN2023/04664

2024-04-02
LM2023/067617

Yttrande över promemorian Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet

Klimat- och näringslivsdepartementets diarienummer KN2023/04664

Sammanfattning

Lantmäteriet bedömer att delar av förslaget påverkar fastighetsbildningsverksamheten. Lantmäteriet belyser i yttrandet frågor som uppstår för förrättningsverksamheten med anledning av förslagen om nya krav på anmälan till länsstyrelsen för bedömning av ett projekts miljöpåverkan. Det är framförallt hanteringen av en sådan fråga i de förrättningar som rör fastighetssamverkan som utmaningar uppstår med anledning av detta förslag.

Lantmäteriets synpunkter

Lantmäteriet har givits möjlighet att lämna synpunkter på promemorian ”Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet”. Lantmäteriet besvarar remissen utifrån de intressen som myndigheten har att bevaka och lämnar därför synpunkter utifrån konsekvenser av förslagen i avsnitt 6.2.7, 6.2.8, 6.2.9 och 6.2.11.

Förslaget påverkar i olika grad ledningsrättsärenden och anläggningsärenden

Förslagen som i första hand bedöms påverka ledningsärenden och anläggningsärenden avseende väg är:

- 6.2.7 Uppförande av starkströmsluftledning med stöd av nätkoncession bör omfattas av den nya anmälningsplikten enligt 12 kap. miljöbalken (1998:808) (MB),
- 6.2.8 Uppförande av anläggning för transport av hetvatten bör omfattas av den nya anmälningsplikten enligt 12 kap. MB,
- 6.2.9 Avskogning av mark i syfte att ändra markanvändningen bör omfattas av den nya anmälningsplikten enligt 12 kap. MB,
- 6.2.11 Omstrukturering av mark på landsbygden bör omfattas av den nya anmälningsplikten enligt 12 kap. MB där det i förslaget framgår

att byggande av enskilda vägar på landsbygden kan träffas av anmälningsplikten (s. 73 i förslaget), däremot anses inte nedläggning av kablar medföra att marken omstruktureras enligt samma avsnitt i förslaget.

Förslaget om anmälan enligt förslaget i de situationer som nämnts ovan kan jämföras med dagens krav på anmälan enligt 12 kap. 6 § MB. I en förrättning ska lantmäterimyndigheten bedöma och ta hänsyn till allmänna intressen vid upplåtelse av ledningsrätt enligt ledningsrättslagen (1973:1144) eller vid bildande av gemensamhetsanläggning enligt anläggningslagen (1973:1149).

För att utreda påverkan på allmänna intressen är lantmäterisamråd med länsstyrelsen en ofta förekommande del av förrättningen. Även om lantmäterimyndigheten inom ramen för förrättningen håller samråd med länsstyrelsen om åtgärdens påverkan på allmänna intressen, sker inte någon fullständig prövning av projektets påverkan på miljön vid ett sådant lantmäterisamråd enligt 4 kap. 25 § fastighetsbildningslagen (1970:988).

En mer omfattande prövning av sker vid ett samråd enligt 12 kap. 6 § MB som kan innebära en påverkan på lantmäterimyndighetens beslut om hur ledningen eller anläggningen ska utföras.

Redan med dagens bestämmelser kan det därför anses lämpligt att frågan om samråd enligt 12 kap. 6 § MB hanteras innan lantmäterimyndigheten fattar beslut om ledningsrätt eller gemensamhetsanläggning.

Det som kommer ut av ett samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan således påverka utformning och innehåll i lantmäterimyndighetens beslut om ledningsrätt eller gemensamhetsanläggning. Det är dock oklart vilket stöd lantmäterimyndigheten har att rikta ett föreläggande till förrättningsökanden att göra en sådan anmälan till länsstyrelsen.

Om samrådet enligt 12 kap. 6 § MB hålls efter förrättningen kan förutsättningarna ändras i en sådan utsträckning att anläggandet inte kan ske i enlighet med lantmäterimyndighetens beslut. Om utförandet inte kan ske kommer besluten att förfalla (33 § anläggningslagen (1973:1149) respektive 31 § ledningsrättslagen (1973:1144)).

FÖRSLAGET GER EN ÖKAD TYDLIGHET

Förslaget innebär generellt en ökad tydlighet som ger ett bättre stöd för bedömning av allmänna intressen och i vilken ordning de respektive stegen bör tas i lantmäteriförrättningen. Genom en lämplig tågordning för dessa steg åstadkoms förbättrade möjligheter för lantmäterimyndigheten att meddela ändamålsenliga och genomförbara beslut.

Vid prövning av bildande av gemensamhetsanläggning enligt anläggningslagen kan det dock finnas hinder mot en sådan önskvärd ordning.

SÄRSKILT OM ANLÄGGNINGSFÖRRÄTTNING FÖR ATT BILDA GEMENSAMHETSANLÄGGNING

Byggnad av väg är ett projekt som kan bli föremål för ansökan om anläggningsförrättning med avsikt att bilda gemensamhetsanläggning, markåtkomst för väg kan även ske genom att tillskapa servitut i förrättning. Det är emellertid just vid förrättning som syftar till en fastighetssamverkan mellan flera fastighetsägare, dvs. vid bildande av gemensamhetsanläggning, som kravet på anmälan eller tillstånd kan innebära svårigheter som redogörs för nedan.

När det gäller anläggningsåtgärd för att bilda gemensamhetsanläggning, saknas det ofta en formell initiativtagare till en sådan anmälan innan gemensamhetsanläggningen för deläggande fastigheter har bildats. Att så är fallet förklaras av att förvaltningen och ansvaret för anläggningen kan initieras först efter anläggningsbeslutet meddelats.

Ett föreläggande enligt 4 kap. 25 § 2 st fastighetsbildningslagen (1970:988) kan riktas till den som är beroende av att tillstånd ges. Detta innebär att det under anläggningsförrättningar kan finnas situationer där det ännu inte finns någon att rikta ett sådant föreläggande till.

Till det ska tilläggas att med införandet av avgifterna för en sådan anmälan alternativt tillstånd, om LM skulle bedöma att föreläggande kan ske, står en sökande till en anläggningsförrättning en ekonomisk risk att lämna in anmälan både i det fall förrättningen genomförs och i synnerhet i det fall förrättningen skulle komma att ställas in.

Vad som här har sagts visar att det nu givna förslaget innebär en utmaning med att förena med förrättningsåtgärder etc. som sker till förmån för kollektiv som ännu inte har rättslig handlingsförmåga. Även det nu föreslagna systemet innebär en utökad risk för att anläggningsbeslut förfaller. Om anläggningsbeslutet förfaller måste en nya ansökan ske och hela förrättningen tas om från början. Därmed har tid och kostnader gått förlorade för både myndigheterna och de boende och verksamma på landsbygden.

Konsekvenser för lantmäteriverksamheten

I yttrandet har i första hand redogjorts för påverkan på anläggnings- och ledningsrättsärenden. Det kan inte uteslutas att det vid fastighetsbildning kan bli aktuellt att frågan om anmälan eller tillstånd enligt 12 kap. 12 § MB behöver hanteras i vissa förrättningsärenden.

Det bör påpekas i beskrivningen av förslagets konsekvenser att förslaget ger en ökad risk för att anläggningsbeslut förfaller i det fall ett sådant inte kan genomföras genom utbyggnad. Detta skulle som redovisats ovan innebära förlorad tid och kostnad för enskilda och myndigheter.

Ett genomförande av förslaget kommer att innebära ett visst ökat behov av (lantmäteri)samråd och samordning med länsstyrelsen och dess verksamhet. Det kan beträffande lantmäterimyndigheternas verksamhet medföra en viss

ökad ärendekomplexitet, med risk för ökade handläggningstider och förrättningskostnader som följd.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Susanne Ås Sivborg. Lantmätaren Linda Pantzar har varit föredragande. Vid den slutliga handläggningen har också lantmätaren Thomas Holm, enhetschefen Catharina Hökby, verksamhetsområdeschefen Arwid Dahlberg och ställföreträdande generaldirektör Anders Lundquist medverkat.

För Lantmäteriet

Susanne Ås Sivborg

OM PERSONUPPGIFTER

Läs hur Lantmäteriet hanterar dina personuppgifter på vår webbplats www.lantmateriet.se/personuppgifter, eller genom att kontakta kundcenter på 0771-63 63 63 eller kundcenter@lm.se.